

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ І
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

*«Розвиток територіальних громад в умовах децентралізації:
правові, економічні та соціальні аспекти»*

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

13-14 грудня 2018 року

м. Миколаїв

УДК 332.145:338.244.47
Р64

*Друкується за рішенням вченої ради факультету менеджменту
Миколаївського національного аграрного університету
(протокол № 4 від 27.12.2018 р.).*

Р64 Розвиток територіальних громад в умовах децентралізації: правові, економічні та соціальні аспекти: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 13-14 грудня 2018 р., Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – 424 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Новіков О.Є. – д-р екон. наук, доцент, проректор з наукової роботи, Миколаївський національний аграрний університет. **Шебаніна О.В.** – д-р екон. наук, професор, декан факультету менеджменту, Миколаївський національний аграрний університет. **Гончаренко І.В.** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет. **Дибченко Д.М.** – директор Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. **Ключник А.В.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет. **Мухарський І.Г.** – голова Миколаївської районної ради Миколаївської області. **Мухарський Л.Г.** – голова Веснянської сільської об'єднаної територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області. **Прогонюк Л.Ю.** – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет. **Скоробіліна І.Б.** – начальник відділу ділової інформації та освітніх програм Регіональної торгово-промислової палати Миколаївської області. **Чирва О.Г.** – директор інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини.

У Збірнику наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету, подаються наукові пошуки як авторитетних вітчизняних вчених, так і молодих дослідників та здобувачів вищої освіти, які досліджують економічні, правові та соціальні проблеми розвитку територіальних громад в умовах децентралізації на базі узагальнення теоретичних та прикладних положень з економіки та управління.

Результати можуть бути використані для подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Матеріали публікуються за оригіналами, що подані авторами. Претензії щодо змісту та якості матеріалів не приймаються. Точка зору редакційної колегії може не збігатися з авторською.

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2018

© Кафедра публічного управління та
адміністрування і міжнародної економіки,
2018

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністерство освіти і науки України

Миколаївський національний аграрний університет

Факультет менеджменту

Кафедра публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

Миколаївська районна рада Миколаївської області

Веснянська сільська об'єднана територіальна громада Миколаївського району Миколаївської області

Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій

Регіональна Торгово-Промислова Палата Миколаївської області

Інститут економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини

Учасники конференції:

- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;
 - Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;
 - Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
 - Рівненський державний гуманітарний університет;
 - Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
 - Вінницький навчально-науковий інститут економіки Тернопільського національного економічного університету;
 - Адміністрація Шевченківського району ХМР;
 - Національна академія внутрішніх справ;
 - Громадська організація «Інститут Реформ та Інформатизації Суспільства»;
 - Сумський національний аграрний університет;
 - Національний університет «Львівська політехніка»;
 - Запорізький національний університет;
 - Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет» Уманська філія;
 - Національний університет «Острозька академія»;
 - Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
 - Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, м. Київ;
 - Белорусский институт правоведения;
 - Криворізький національний університет;
 - Львівський національний університет імені І.Франка;
 - Маріупольський державний університет;
 - Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського;
 - Центрально-український національний технічний університет;
 - Управління капітального будівництва Львівської обласної державної адміністрації;
 - Департамент Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у південному регіоні;
 - ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»;
 - Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки;
 - Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій;
- Таращанський державний технічний та економіко-правовий коледж;
 - Львівський інститут економіки і туризму;
 - Львівський державний університет безпеки життєдіяльності;
 - Полтавська державна аграрна академія;
 - ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;
 - Київський кооперативний інститут бізнесу і права;
 - ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;
 - ДВНЗ «ПДАБА», м. Дніпро.
 - Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	11
Акулов М.Г. – Проблеми формування туристського потенціалу Черкаського регіону.	11
Александрова А.М. – Сучасні тенденції розвитку громадської активності.	14
Альбещенко О.С. – Пріоритетні напрями розвитку земельно-ресурсного потенціалу аграрних підприємств на еколого-орієнтованих засадах.	17
Армашова В.О. – Основи стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад.	19
Буднік В.О. – Роль медіації у розвитку підприємницької діяльності регіону.	22
Бобровська Н.В. – Пріоритети сталого розвитку регіону за участі місцевих громад: адаптаційний підхід.	25
Богашко О.Л. – Регіональні аспекти розвитку економіки України.	28
Вишневська О.М. – Трансформаційні процеси на сільських територіях в умовах децентралізації.	31
Демідова А.А. – Ефективний стиль керівництва в органах публічної влади, як індикатор регіонального розвитку.	35
Дземінський А.О. – Ключові аспекти сталого розвитку регіонів.	37
Донець Я.Л., Піляк М.С. – Процеси децентралізації та європейський досвід.	40
Дубініна М.В. – Напрями розвитку інституціональної структури регіону.	43
Іванцова З.А. – Організація місцевого самоврядування у вільній державі Баварія.	45
Канакі А.В. – Особливості правового регулювання домашнього насильства в Україні: поняття та характеристика психологічного насильства.	48
Кучманіч Н.І. – Особливості фінансового шахрайства в сучасному суспільстві.	51
Кирилюк І.М. – Основні тенденції розвитку сільського зеленого туризму на Уманщині.	53
Коваленко Г.В. – Методика і показники оцінки процесів формування і використання земельно-ресурсного потенціалу аграрних підприємств.	56
Коган Н.Ю. – Економічна оцінка земель при регулюванні земельних відносин у сфері регіонального розвитку.	59
Кофанов О.Є., Кофанова О.В. – Еколого-економічна стійкість як тенденція розвитку промислового і транспортного комплексів України.	64
Крилова І.Г. – Відтворення населення як головний аспект людського розвитку.	67
Кузьома В.В. – Основні завдання децентралізації на період до 2020 р.	69
Кучер О.Д. – Впровадження електронного урядування на Миколаївщині.	72
Литвин О.В. – Перспективи розвитку туризму в умовах децентралізованого управління.	75
Лобаз А.Ю. – Основні інструменти забезпечення регіонального розвитку в Україні в умовах сучасності.	77
Мацедонська Н.В. – Децентралізація у контексті стимулювання регіонального розвитку.	80

2. Паризький договір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ecoclubua.com/2016/01/paryzkyj-dohovir/>.

3. Проект ЄС та ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»: Офіційний Веб-портал Полтавської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/proekt-ies-ta-proon-misceviy-rozvitokoriientovaniy-na-gromadu>.

4. Місцевий розвиток, орієнтований на громаду: Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cba.org.ua/ua/pronas/proon-v-ukrajini>.

5. Програма розвитку ООН в Україні: Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org>.

УДК 332.1

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Богашко О. Л., канд.екон.наук, доцент

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Проблема вдосконалення територіальної організації суспільства привертає все більшу увагу практично всіх політичних сил України, державних органів влади, громадських організацій, вчених економістів і господарських керівників. Відчутне пожвавлення суспільного інтересу до цього питання зумовлене розумінням того, що не може бути єдиного підходу до розбудови національної економіки в такій територіально диверсифікованій державі, кожен регіон якої відрізняється своїми історичними, економічними, екологічними, географічними і демографічними особливостями та має свої етнічні і культурні традиції. Розумне врахування цих відмінностей в розвитку кожної території та спрямування їх на досягнення загальнонаціональних інтересів забезпечить стабільний розвиток економіки, зміцнення державності України і збереження територіальної цілісності.

Незважаючи на досить широке поширення категорії „регіон” в науковому обігу, як в межах нашої країни, так і за кордоном, дискусійними залишаються питання щодо розмірів регіону, критеріїв його відмежування, тих функцій, які він виконує. Під регіоном дуже часто розуміють певну частину господарського комплексу. Нерідко під поняттям „регіон” розглядають певну адміністративно-політичну одиницю національного рівня (від лат. regio – країна, область, край). Іноді регіоном вважають не адміністративну територіальну одиницю планування субнаціонального рівня.

Регіональна організація суспільства в формі ієрархічно структурованих територіальних соціально-економічних систем стала об’єктом багатьох міждисциплінарних наукових досліджень (табл. 1).

Таблиця 1 Міждисциплінарні дослідження змісту поняття “регіон”

Наукова дисципліна	Зміст поняття регіон
Історія	- територія з соціальною спадщиною, історичним досвідом, традиціями мешканців;
Географія	- територія (геоторія) з сукупністю елементів, що насичують її, котра відрізняється від інших територій і володіє єдністю, взаємопов’язаністю складових елементів, цілісністю, причому ця цілісність об’єктивна умова і закономірний результат розвитку даної території;
Економіка	- сукупність різноманітних галузей економіки, культури, що охоплюють виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних і духовних благ і послуг на визначеній території; - господарські території з визначеною структурою господарювання, природними і трудовими ресурсами;
Політекономія	- сформований комплекс продуктивних сил і система виробничих відносин, що утворилася під значним впливом специфічних регіональних умов;
Регіональна економіка	- сформована у межах певної природно-географічної території соціально-економічна система із властивою їй специфікою структури виробництва і господарства, міжрегіональними і зовнішніми економічними, політичними і культурними зв’язками, що має місцеві органи державної влади й органи місцевого самоврядування;
Право	- адміністративно-територіальне утворення; - синонім термінів “область” і “район”;
Політика	- групи сусідніх країн, близьких за національним складом і культурою мешканців або однотипних за суспільно-політичним устроєм.

Джерело: складено автором на основі даних джерела [45]

Виходячи з вищенаведених концептуальних позицій до розуміння суті регіону, а також беручи до уваги те, що регіон виступає соціально-економічною формою організації суспільства, об’єктом регіонального управління, його

можна розглядати як адміністративно-окреслену, територіально цілісну частину країни, яка має характерний комплекс природних, трудових, матеріальних, інформаційних та інших ресурсів, що визначають її спеціалізацію і економічні зв'язки та напрям господарської діяльності в системі державного господарства, забезпечують відтворювальний процес розвитку, сприяють економічній самостійності у вирішенні внутрішніх питань життєдіяльності.

В наш час існують різні підходи до районування, розроблені різними школами економістів-регіоналістів і економіко-географів та опубліковані в науковій літературі, періодичних виданнях. Кожне з них має свої переваги і недоліки. Однак, потрібне єдине, загальновизнане, науково обґрунтоване районування України, яке в період реформування економіки сприятиме прийняттю конкретних цілей для вирішення проблем управління регіональним розвитком; може бути використане для отримання нових знань про соціально-економічний розвиток регіонів, їх еволюцію. Однак, найголовнішою умовою регіонального поділу України має стати позитивний економічний ефект, вдосконалення структури економіки, налагодження відтворювальних процесів у виробництві.

Вирішення проблем регіонального соціально-економічного розвитку вимагає комплексного вивчення політичної, економічної, соціальної, духовної, екологічної та природної сфер функціонування територіальної єдності людей, розвиток яких перебуває в тісному взаємозв'язку і взаємозалежності. При цьому основоположною є концепція, яка представляє регіон як складну соціально-економічну систему, в якій кожний елемент виконує певні функції. Здатність побачити регіональну систему в цілому, розкрити зв'язки та взаємодії між окремими складовими елементами в їх динаміці та поєднаннях є найбільш важливою та складною вимогою до проектування економічного розвитку території.

Проведення продуманої державної регіональної політики сприятиме досягненню значного соціально-економічного ефекту завдяки комплексному використанню природно-ресурсного потенціалу, налагодження раціональних

способів виробництва та господарської діяльності, збереження навколишнього середовища.

Інформаційні джерела

1. Богашко О. Л. Управління регіональним інноваційним розвитком: питання теорії та практики / О. Л. Богашко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 3. – Ужгород: Видавничий дім „Гельветика”, 2015. – С. 25 – 29.

2. Денисов Ю., Савельєв Л., Шевчук Л. Регіональний дискурс: сутність, еволюція, сучасні уявлення, перспективи розвитку // Регіональна економіка. – 2003. – №1. – С. 179 – 185.

УДК 336.14

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

**Вишневська О.М., д-р. екон. наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету**

Миколаївський національний аграрний університет

Нагальна потреба у підвищенні соціально-економічного розвитку сільських територій спонукала до запровадження трансформаційних процесів, які направлені на розвиток виробничої й соціальної сфери, покращення якості життя сільського населення. Вагому роль у запровадженні трансформаційних процесів на сільських територіях здійснила державна політика у сфері місцевого самоврядування, яка ґрунтується на інтересах мешканців територіальних громад і передбачає децентралізацію влади. Децентралізація влади ґрунтується на передачі від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування частини повноважень, відповідних ресурсів, рівнів відповідальності. Процес децентралізації активно запроваджується в Україні з 2014 року відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування. Основним правовим підґрунтям трансформаційних процесів є Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в